

Tillsammans gör vi

KLIMATVALET FÖR ETT FOSSILFRITT HÅLLBART SVERIGE 2030

”Vill du att klimatfrågorna blir centrala i valet 2018?”

FYRA FÖRSLAG FÖR ATT GÖRA VALET 2018 TILL ETT KLIMATVAL I DIN KOMMUN

Under valår är möjligheterna att påverka politikerna och intressera allmänheten som störst. Därför samlar vi här fyra konkreta förslag som underlättar för dig att få klimatfrågorna på agendan i det kommunala valet. Allt för att göra det så lätt som möjligt att vara en del av en rörelse för att påskynda omställningen.

Här finns strategier och färdiga texter med fyra strategiska aktiviteter:

1. Bilda eller reaktivera en klimatgrupp
2. Lägg ett medborgarförslag och få uppmärksamhet i medierna för det
3. Gör en partienkät och få uppmärksamhet i medierna för det
4. Gör ett panelsamtal med företrädare för partierna och bjud in medierna till det

Färdiga förslag på texter finns. Du/ni behöver bara anpassa dem till den kommunala kontexten. Men kanske vill ni lägga allt fokus på en särskild fråga? Se det i så fall mer som ett inspirationsmaterial och var fri att använda det som ni har nytta av. Lägg till, formulera om och stryk bort.

Anmäl gärna ert initiativ här så vi kan inspirera varandra:

<http://klimatsverige.se/klimatvalet/>.

I vår Facebookgrupp delar vi tips, goda exempel och erfarenheter. Den finns här:

<https://www.facebook.com/groups/KLIMATVALET/>

Och missa inte årets stora klimatomobilisering [KLIMATRIKSDAGEN den 4-6 maj 2018](#). Där hålls även ett forum för lokala initiativ!

Söker du praktiska tips för att skriva ett pressmeddelande/? Kanske tips inför mötet med en journalist eller en beslutsfattare? Kika i Westanders [PR-handbok](#).

Vänliga hälsningar

Pontus Björkman (Latinamerikagrupperna)
Torbjörn Vennström (Klimataktion)

för www.klimatsverige.se

Innehållsförteckning

1. BILDA KLIMATVALET I DIN KOMMUN/STADSDEL.....	2
2. LÄGG ETT MEDBORGARFÖRSLAG	2
Utkast på medborgarförslag till kommun	3
Utkast till medborgarförslag för stadsdel.....	6
Förslag till pressmeddelande om medborgarförslaget	8
Förslag till insändare/kort debattartikel om medborgarförslaget.....	10
3. GÖR EN KLIMATPOLITISK PARTIENKÄT	11
Förslag till klimatpolitisk partienkät inklusive följebrev	12
4. ARRANGERA ETT KLIMATPOLITISKT PANELSAMTAL.....	15
Följebrev för paneldebatt om kommunens arbete med klimat- och hållbarhetsfrågor.....	16

1. BILDA KLIMATVALET I DIN KOMMUN/STADSDEL

Börja med att bjuda in några som redan är engagerade i klimat- och miljöfrågor till en träff och bilda en klimatgrupp. De flesta kan sedan bjuda in ytterligare någon vän. Bestäm ett namn på gruppen (kanske Klimatvalet med ortsnamnet efteråt? Exempelvis Klimatvalet Skarpnäck). Finns redan en miljöengagerad organisation på din ort, kanske arbetsgruppen kan bildas inom den.

Ordna träffen under trevliga former. Se till att alla deltagarna känner sig välkomna och får ta plats. Utbyt erfarenheter och diskutera vilka aktiviteter ni vill göra inför valet 2018. Dra gärna igång första två aktiviteterna på en gång. Diskutera innehållet i ett medborgarförslag och låt någon förbereda det för underskrifter och skicka sedan in. Någon annan kan kartlägga och nätverka. Vilka andra miljöengagerade personer och sammanslutningar kan vilja vara med? Anmäl gärna er grupp på www.klimatsverige.se/klimatvalet/. Då kan fler hitta er!

2. LÄGG ETT MEDBORGARFÖRSLAG

Genom att vi tillsammans lägger medborgarförslag i ett stort antal kommuner och stadsdelar kan vi påverka klimatpolitiken och samtidigt bilda opinion genom att nå ut i lokala medier över hela landet. Börja gärna med att ta reda på mer om vad kommunen gör på klimat- och energiområdet och vad kommunen skulle kunna göra för att minska utsläppen av fossila bränslen.

De konkreta medborgarförslagen och pressmaterialet nedan är dock formulerade så att de kan läggas även om du/ni inte hinner göra en djupare analys av kommunens/stadsdelens klimatpolitik. Vi har prövat medborgarförslagen och tre stadsdelar har redan antagit dem, vilket har satt igång flera politiska processer. Det tar någon timme att kommun/stadsdelsanpassa texterna och skicka till

kommunen/stadsdelen. När ni sätter ert namn under en text är det ert förslag. Gör alla ändringar som ni vill.

Självklart kan ni formulera helt **egna medborgarförslag** utifrån klimatproblem som är angelägna i just er kommun. Se utkastet som inspiration.

Medborgarförslaget kan också kombineras med en **digital namninsamling**. Lägg upp medborgarförslaget här www.minkampanj.nu/ och sprid i kommunen.

Orkar ni, använd sociala medier och telefonen för att få kontakt med politikerna och tjänstemännen och ställ frågor om hur de tänker hantera förslagen i medborgarförslaget.

Nedan följer utkast till:

1. Medborgarförslag till kommuner respektive stadsdelar
2. Pressmeddelande
3. Debattartikel/insändare

Utkast på medborgarförslag till kommun

Anpassa medborgarförslaget nedan så det passar er kommun. Det tar bara någon timme. Gör alla ändringar ni vill.

Ändra namnen (**gulmarkerat**) i medborgarförslaget och lägg till alla som skriver under med deras boendeadresser (man måste vara skriven i kommunen; för att spara tid, det är sällan nödvändigt att sätta sin namnteckning fysiskt). Mejla in.

De flesta men inte alla kommuner har ett formellt system med medborgarförslag. Det gör inget, ställ i så fall bara förslaget till kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande. Gå in på kommunens hemsida för att hitta e-postadresser. Mejla ert förslag och sprid det brett, även till alla partierna i kommunfullmäktige.

Medborgarförslag till **NAMN kommun, **datum**/, **orten****

XX kommun bör stärka sitt engagemang i klimatomställningen

»Halten av växthusgaser ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.« FN:s klimatkonvention

Ökningen av jordens medeltemperatur ska hållas "väl under 2 grader C" och vi ska "vidta åtgärder" för att begränsa uppvärmningen till max 1,5 grader. Det globala klimatavtalet i Paris 2015

I slutet av 2017 sände fler än 15 000 forskare från 184 länder en kraftig varning till mänskligheten. De menar att mänskligheten nu riskerar sin framtid, och att vi med nuvarande trender rör oss mot omfattande mänskligt lidande och en katastrofal biologisk utarmning om. Miljöprofessor Johan Rockström skrev i januari 2018 i DI: "Det är valår, och riksdagsbeslut i Sverige innebär att vi i princip ska sluta använda bensin och diesel om 12 år. /.../ Jag hoppas också att vi börjar samtal om de enorma omställningar vi står inför de kommande tio åren om vi ska ha en chans till stabil välfärd för våra barn. Det är upp till oss alla att se till att så blir fallet."

Fortsätter vi som idag kollapsar världens korallrev och Amazonas regnskogar. Grönland smälter med en kraftigt höjd havsnivå. FN-organet UNHCR menar att det

till år 2050 kommer att finnas mellan 250 miljoner och en miljard klimatflyktingar, om vi inte lyckas hejda uppvärmningen. Redan förra året 2017 drabbades miljoner människor av torka, översvämningar och livsmiljöer som blir allt svårare att leva i.

Vilken värld vill vi lämna efter oss till våra barn och framtida generationer: En värld med extremväder och där stora områden på vår jord är obeboeliga eller en planet i balans med förutsättningar för ett liv i harmoni och gemenskap, och där människorna ännu har handlingsfrihet? Fossila bränslen måste stanna i marken, och det är bråttom.

Världens länder har rapporterat in sina åtaganden till FN:s klimatpanel och de motsvarar en uppvärmning på 2,7 - 3,5 grader, alltså en nivå som skulle få förödande konsekvenser för vår jord. Alla aktörer - privatpersoner, organisationer, företag, myndigheter, regioner, kommuner - måste nu anstränga sig ännu mer om vi ska lyckas vända utvecklingen. Även vår kommun. Vi vill se ett utvecklat klimatomställnings- och folkbildningsprogram med målet att kommunen ska vara fossilfri till år 2030.

För Sveriges del betyder Parisavtalets 2°C-åtagande en återstående koldioxidbudget på 300-600 miljoner ton koldioxid. Med nuvarande årliga utsläpp kommer denna koldioxidbudget använts upp på endast 6-12 år. Sveriges kommuner behöver påbörja en omedelbar minskning av koldioxidutsläppen med ett minimum av årliga utsläppsminskningar på 10 % i absoluta termer – men snabbt öka denna takt upp till 15 % per år¹.

Vi föreslår att **NAMN** kommun fattar beslut om:

A. Att en utvecklad klimatomställningsplan tas fram med målet att kommunen i princip ska vara fossilfri till 2030. Planen ska inbegripa en koldioxidbudget med årliga utsläppsminskningar på minst 10 % i absoluta termer. Satsningar bör exempelvis göras på energieffektivisering och förnybara energikällor, på en elförsörjning som är helt fossilfri, på att minska transporterna och skapa en fossilfri trafik, på att minska matens klimatpåverkan och ha en hållbar matproduktion i vårt närområde, på klimatneutrala bostäder, på att främja hållbara konsumtionsmönster, på gröna klimatsmarta jobb och en utbyggd klimatsmart välfärd.

B. Att kontakta alla företag, organisationer och offentlig verksamhet inom kommunen för att hjälpa till med en hållbarhetsanalys och stimulera energieffektivisering och andra omställningsinsatser.

C. Att kommunen tar ställning för att inom tre år avyttra alla innehav i fossilutvinningsföretag som kommunen genom sina fonder placerar i (se alternativ hos Klimatkommunerna) och istället investera i utbyggnad av förnybara energikällor.

D. Att göra en informations- och folkbildningskampanj i dialog med lokala organisationer, näringsliv och skolor i syfte att nå alla invånare och elever i kommunen.

---

¹En svensk forskningsgrupp (Uppsala Universitet, CEMUS, CSD Uppsala och SLU) har tagit fram beräkningar som visar att en svensk kommun behöver minska sina utsläpp med 10-15 procent per år för att göra sin beskärda del av de globala klimatåtgärderna.

<http://www.web.cemus.se/wp-content/uploads/2017/08/Koldioxidbudget-och-va%CC%88gar-till-en-fossilfri-framtid-fo%CC%88r-Ja%CC%88rfa%CC%88lla-kommun-20171017.pdf>

Med förhoppning om en bekräftelse på mottaget medborgarförslag och ett snabbt beslut av kommunfullmäktige.

Vänliga hälsningar

NN, fysisk adress och e-postadress

NN, fysisk adress och e-postadress

NN, fysisk adress och e-postadress

Utkast till medborgarförslag för stadsdel

Några av Sveriges största kommuner är indelade i stadsdelar, då kan det vara så att man inte kan lägga medborgarförslag till kommunen, utan bara i sin stadsdel.

Anpassa medborgarförslaget nedan så det passar er stadsdel. Det tar bara någon timme. Gör alla ändringar ni vill.

Ändra namnen (**gulmarkerat**) i medborgarförslaget och lägg till alla som skriver under med deras boendeadresser (man måste vara skriven i stadsdelen; för att spara tid, det är sällan nödvändigt att sätta sin namnteckning fysiskt). Mejla in.

De flesta men inte alla kommuner har ett formellt system med medborgarförslag. Det gör inget, ställ i så fall bara förslaget till förvaltningschefen och stadsdelsnämndens ordförande. Gå in på kommunens hemsida för att hitta e-postadresser. Mejla ert förslag och sprid det brett, även till alla partierna i stadsdelsnämnden.

Medborgarförslag, **XX/XX**- för **NAMN stadsdel**

NAMN stadsdel bör stärka sitt engagemang i klimatomställningen

»Halten av växthusgaser ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.« FN:s klimatkonvention

Ökningen av jordens medeltemperatur ska hållas "väl under 2 grader C" och vi ska "vidta åtgärder" för att begränsa uppvärmningen till max 1,5 grader. Det globala klimatavtalet i Paris 2015

I slutet av 2017 sände fler än 15 000 forskare från 184 länder en kraftig varning till mänskligheten. De menar att mänskligheten nu riskerar sin framtid, och att vi med nuvarande trender rör oss mot omfattande mänskligt lidande och en katastrofal biologisk utarmning om. Miljöprofessor Johan Rockström skrev i januari 2018 i DI: "Det är valår, och riksdagsbeslut i Sverige innebär att vi i princip ska sluta använda bensin och diesel om 12 år. /.../ Jag hoppas också att vi börjar samtal om de enorma omställningar vi står inför de kommande tio åren om vi ska ha en chans till stabil välfärd för våra barn. Det är upp till oss alla att se till att så blir fallet."

Fortsätter vi som idag kollapsar världens korallrev och Amazonas regnskogar. Grönland smälter med en kraftigt höjd havsnivå. FN-organet UNHCR menar att det till år 2050 kommer att finnas mellan 250 miljoner och en miljard klimatflyktingar, om vi inte lyckas hejda uppvärmningen. Redan förra året 2017 drabbades miljoner människor av torka, översvämningar och livsmiljöer som blir allt svårare att leva i.

Vilken värld vill vi lämna efter oss till våra barn och framtida generationer: En värld med extremväder och där stora områden på vår jord är obeboeliga eller en planet i balans med förutsättningar för ett liv i harmoni och gemenskap, och där människorna ännu har handlingsfrihet? Fossila bränslen måste stanna i marken, och det är bråttom.

Världens länder har rapporterat in sina åtaganden till FN:s klimatpanel och de motsvarar en uppvärmning på 2,7 - 3,5 grader, alltså en nivå som skulle få förödande konsekvenser för vår jord. Alla aktörer - privatpersoner, företag, myndigheter, kommuner, stadsdelar - måste nu anstränga sig ännu mer om vi ska lyckas vända

utvecklingen och minska risken för farliga klimatförändringar. Även vår stadsdel. Genom att utarbeta ett konkret klimatomställnings- och folkbildningsprogram kan vi bidra och göra stor skillnad.

För Sveriges del betyder Parisavtalets 2°C-åtagande en återstående koldioxidbudget på 300-600 miljoner ton koldioxid. Med nuvarande årliga utsläpp kommer denna koldioxidbudget använts upp på endast 6-12 år. Sveriges kommuner och stadsdelar behöver påbörja en omedelbar minskning av koldioxidutsläppen med ett minimum av årliga utsläppsminskningar på 10 % i absoluta termer – men snabbt öka denna takt upp till 15 % per år.

Stadsdelsförvaltningen ansvarar för en viss del av den kommunala servicen till oss som bor här, Mot bakgrund av de alarmerande riskerna menar vi att stadsdelsförvaltningen ska öka ambitionsnivån i informations- och omställningsarbetet, allt i syfte att minska utsläppen av växthusgaser och om det behövs begära mer resurser från kommunledningen. Vi vill se ett utvecklat klimatomställnings- och folkbildningsprogram med målet att stadsdelen ska vara fossilfri till år 2030.

Vi föreslår att stadsdelen fattar beslut om:

A. Att en klimatomställningsplan tas fram för all verksamhet inom stadsdelens ansvar med syftet att stadsdelens egen verksamhet ska vara klimatneutral till 2030. Planen ska inbegripa en koldioxidbudget med årliga utsläppsminskningar på minst 10 % i absoluta termer. Satsningar ska göras på energieffektivisering och solceller ska installeras på alla lämpliga kommunägda lokaler och lämpliga markområden. All nybyggnation ska ske i form av passiv- eller plus-hus och kollektivtrafik, cykel- och gångvägar ska prioriteras. Grön- och vattenområden ska skyddas för att motverka höga temperaturer.

B. Att kontakta alla företag, organisationer och offentlig verksamhet inom stadsdelens gränser för att hjälpa till med en hållbarhetsanalys och stimulera energieffektivisering och andra omställningsinsatser.

C. Att skapa en informations- och folkbildningskampanj i dialog med lokala organisationer, skolor och näringsliv, gärna i anslutning till lokaltrafiken eller centrum där många människor rör sig. Ett särskilt utskick ska göras till alla invånare och till alla elever i stadsdelen.

Med förhoppning om en bekräftelse på mottaget medborgarförslag och ett snabbt beslut av stadsdelsnämnden.

Vänliga hälsningar

NN, fysisk adress och e-postadress
NN, fysisk adress och e-postadress
NN, fysisk adress och e-postadress

Förslag till pressmeddelande om medborgarförslaget

Gör en lista över lokala medier i din kommun eller stadsdelsnämnd; **gratistidningar, betaltidningar, lokalradio, lokal-TV och webb-nyheter**. Många medier har en e-postadress eller ett webbformulär för nyheter/tips och ett annat för insändare/debattartiklar. Bäst är att googla medierna och leta upp de journalister som bevakar miljö- och klimatfrågor i ert område.

Ändra **gulmarkerat** i mallen för pressmeddelandet. Citaten kan delas upp på flera personer om ni är flera som skrivit under medborgarförslaget och kan tänka sig att vara talespersoner. När ni lämnat in medborgarförslaget till kommunen/stadsdelen så skickar ni pressmeddelandet med en kopia på medborgarförslaget.

Om en journalist ringer: Skapa ställtid genom att säga att du är upptagen just nu men kan ta samtalet kl XX. Fråga gärna: "Har du möjlighet att mejla över dina frågor till mig? Då kan jag förbereda mig kort så får du en bättre intervju." Bolla med någon i klimatgruppen.

Pressmeddelande - Följebrev till redaktionen.

Skickas gärna av någon annan än den som citeras i pressmeddelandet (är det flera som har citat, ändra till plural):

Hej **TIDNINGSNAMNET!**

NN har lagt ett konstruktivt medborgarförslag för att **kommunen/ELLER/stadsdelen** ska bidra till att hejda den globala uppvärmningen och så snart om möjligt bli fossilfri. Kanske är ni intresserade av att göra en intervju med **NN**?

Vänliga hälsningar

Avsändaren, mobilnummer

PRESSMEDDELANDE

Invånare vill se en fossilfri "namnet på kommunen /stadsdelen"

- lägger nu ett medborgarförslag

Ökningen av jordens medeltemperatur ska hållas väl under 2 grader och vi ska vidta åtgärder för att begränsa uppvärmningen till max 1,5 grader. Det ställde sig världens nationer bakom när det globala klimatavtalet i Paris antogs i december 2015. Därför lägger nu invånare ett medborgarförslag för att påskynda **kommunens omställningsarbete.**

De åtaganden som världens länder gjort i sina klimatplaner motsvarar en uppvärmning på 2,7-3,5 grader. En sådan klimatförändring skulle få förödande konsekvenser för en stor del av människorna på vår jord.

- Situationen är så allvarlig och oroväckande att alla aktörer nu måste dra sitt strå till stacken. Även **kommun/stadsdelsnämnd** måste anstränga sig mer för att minska

utsläppen och öka kunskapen om klimatutmaningen, säger **NN**, invånare i **KOMMUN / STADSDEL**.

NN och de andra som har lagt medborgarförslaget vill se ett utvecklat klimatomställnings- och folkbildningsprogram med målet att **kommunen ska vara fossilfri till år 2030**.

- Nu måste vi snabbt fasa ut fossila bränslen. Förnybart är framtiden. Det handlar om vilken värld vi vill lämna efter oss till våra barn och barnbarn. En värld med extremväder och där stora områden på vår jord är obebodliga eller en planet i balans med förutsättningar för ett liv i harmoni? säger **NN**, invånare i **KOMMUN/STADSDEL**.

Fortsätter vi som idag ökar temperaturen med 3-4 grader globalt sett. Då kollapsar världens korallrev och Amazonas regnskogar. Grönland smälter med en kraftigt höjd havsnivå. FN-organet UNHCR anger att det till år 2050 kommer att finnas mellan 250 miljoner och en miljard klimatflyktingar, om vi inte lyckas hejda uppvärmningen.

För mer information och intervju, kontakta

NN, e-postadress, mobil – till de som uttalat sig ovan

NN, e-postadress, mobil – till de som uttalat sig ovan

Pressbilder finns här:

LÄNK till ev porträttbilder på de som uttalat sig ovan

Fakta

Medborgarförslaget finns här: **LÄGG TILL LÄNK OM DET PUBLICERATS PÅ KOMMUNENS** eller någon annan **HEMSIDA**. Klistra annars in medborgarförslag **här**.

Förslag till insändare/kort debattartikel om medborgarförslaget

Några veckor före att beslut om medborgarförslaget ska fattas: Ändra det **gulmarkerade** i insändaren/debattartikeln. Kolla gärna med insändarredaktionen hur lång artikeln får vara. Ni kan vara flera som skriver under insändaren.

Förslag följebrev och insändare/kort debattartikel

Hej!

För att hindra farliga klimatförändringar måste nu alla aktörer höja sina ambitionsnivåer i omställningsarbetet. **Vi/jag** har lagt ett medborgarförslag för att **kommunen/ELLER/stadsdelen** ska bidra till att hejda den globala uppvärmningen och på sikt bli klimatneutral. Snart ska **kommunen/stadsdelen** fatta beslut om förslaget. Är ni intresserade av att publicera insändaren/korta debattartikeln nedan?

Vänliga hälsningar

Avsändaren, adress, mobilnummer

Kommunen /stadsdelen måste engagera sig mer i klimatomställningen

Ökningen av jordens medeltemperatur ska hållas väl under 2 grader och helst begränsas till max 1,5 grader. Det ställde sig världens nationer bakom när det globala klimatavtalet i Paris antogs i december 2015. Men de åtaganden som världens länder gjort i sina klimatplaner motsvarar en uppvärmning på omkring 3 grader.

En sådan klimatförändring skulle leda till en massutrotning av arter och få förödande konsekvenser för världens korallrev, regnskogar, glaciärer och människor på vår jord.

Situationen är nu så allvarlig att alla aktörer måste dra sitt strå till stacken, även **vår kommun/stadsdel/distrikt**. Därför har **vi** lagt ett medborgarförslag för att **kommunen/stadsdelen** ska anstränga sig mer för att minska utsläppen och öka invånarnas kunskap om klimatutmaningen. Vi vill se ett utvecklat omställnings- och folkbildningsprogram med målet att **kommunen ska vara fossilfri till år 2030 (ALTERNATIVT FÖR STADSDELAR: stadsdelens egen verksamhet ska vara klimatneutral till år 2030).**

Det handlar om vilken värld vi vill lämna efter oss till våra barn och barnbarn. En värld med extremväder och där stora områden på vår jord är obeboeliga eller en planet i balans med förutsättningar för ett liv i harmoni och där människorna ännu har en viss handlingsfrihet?

Vi hoppas att **kommunfullmäktiges/stadsdelsnämndens** partier kan enas i mänsklighetens största utmaning någonsin. Stödjer ni **vårt** medborgarförslag?

NN, invånare i **KOMMUN/STADSDELSNÄMND**

NN, invånare i **KOMMUN/STADSDELSNÄMND**

3. GÖR EN KLIMATPOLITISK PARTIENKÄT

En enkel klimatpolitisk enkät med partierna i kommunen (eller landstinget) tvingar partierna att ta ställning i om viktiga klimatfrågor (som de annars inte skulle uttala sig om). Det är kanske vårt bästa tillfälle att få partierna att flytta fram de klimatpolitiska positionerna. Vi får dessutom veta var partierna står inför valet, samt ett material med nyhetsvärde till medierna.

Gör så här:

1. Formulera frågorna utifrån de förändringar som vi vill se. Använd ja/nej/kanske-frågor (då är det lätt att jämföra svaren från partierna), och en kolumn där svaren sedan kan motiveras. Därefter kan man ha några kvalitativa frågor. Förslagsvis högst 15 frågor. Se möjliga frågor nedan (välj bort några frågor nedan). Frågorna bör helst anpassas till varje kommun och till de klimatpolitiska program som redan finns i kommunen.

2. Enkäten bör skickas till partierna under våren 2018 (så tidigt som möjligt). Sammanställ en kontaktlista över alla partiernas politiska sekreterare. Att få in svar från alla partier kan ta en månad. Planera gärna för e-postpåminnelser och telefonsamtal (ifall det behövs). Se förslag på brev till partierna här:

3. Sammanställ partienkäten.

4. Enkätsvaren ger oss unika uppgifter om partiernas åsikter, vilka kan användas som nyheter för journalister och i debattartiklar, där vi exempelvis kan visa på åsiktssamhörighet mellan blocken.

5. Ta fasta på svaren som är positiva för klimatet. Rubriken till ett pressmeddelande kan vara ex vis: "Fyra av sju partier vill profilera kommunen som en klimatkommun".

6. Man kan dela upp enkäten i två delenkäter och erbjuda dem till två olika medier vid två olika tillfällen; då kan två olika redaktioner lansera materialet med "Ny enkät visar att...". Erbjud gärna materialet exklusivt till en redaktion/journalist.

7. Följ upp partierna efter valet och fråga hur de tänker driva de frågor som de var positiva till. Erbjud dem underlag till politiska förslag.

Förslag till klimatpolitisk partienkät inklusive följebrev

Byt ut allt som är gulmarkerat, lägg till avsändarna som står bakom aktiviteten och anpassa brevet till de lokala förutsättningarna. Gör gärna det lilla extra besväret att skicka personligt till respektive partis politiska sekreterare ("Hej Anna!"). Det är större chans att de svarar då.

Hej **namn**!

Valet i september närmar sig. Vi är ett stort antal miljöengagerade medborgare, organiserade i **föreningen/arbetsgruppen**, som vill veta mer om vad partierna i kommunen har för klimatpolitik. Klimathotet växer och det slås nya värerekord år efter år. Nu när Sverige ställt sig bakom Pariavtalet som innebär en strävan mot 1,5-gradersmålet måste alla aktörer öka ambitionsnivån i klimatpolitiken.

Vi genomför nu en enkät med partierna i kommunen för att kunna erbjuda invånarna kunskap om hur de ställer sig till de klimatpolitiska utmaningarna. Syftet är att inför valet öka kunskapen och intresset för klimatpolitiken och tydliggöra partiernas syn på frågor som är viktiga för att skapa ett fossilfritt och hållbart **KOMMUN**. Frågorna tar ca tio minuter att besvara och rör de områden som mest påverkar vårt klimat.

Vi kommer att presentera en jämförelse av partiernas svar för medier och allmänhet. Vi ber om en respons på vår enkät senast den **XXX**. Vänligen bekräfta att ni fått denna förfrågan och till när du tror partiet kan besvara enkäten.

Vänliga hälsningar,

FÖR- OCH EFTERNAMN

NN, aktiv i ORT och representant för arbetsgruppen/nätverket/föreningen NN

GÄRNA FLERA UNDERSKRIFTER

TELEFONNUMMER OCH E-POST TILL DE SOM SKRIVER UNDER

Fråga	Ja	Nej	Kanske	Kommentarer-motiveringar
1. Stöder ni målet att kommunen ska bli fri från fossil energianvändning till 2030? definition fossilfri: att användningen av fossila bränslen till transporter, uppvärmning och el-produktion är mindre än 10 procent av den totala energianvändningen inom kommunen som geografiskt område				
2. Anser ni att kommunen ska anta en koldioxidbudget med strävan att ha nära noll i utsläpp till år 2030?				
3. Anser ni att kommunen bör sätta mål och arbeta för minskad klimatpåverkan från medborgarnas konsumtion? (dvs där även utsläpp från inköp av inhemska				

och importerade varor och livsmedel, samt utrikes resor vägs in)				
Om ja, I så fall vilket mål?				
4. Anser ni att kommunen ska verka för att minska personbilstrafiken inom kommunen?				
5. Anser ni att kommunen bör införa begränsningar för trafik med fossildrivna fordon inom tätbebyggda områden?				
6. Anser ni att kommunen ska verka för att förbjuda fossildrivna bilar inom kommunens geografiska område?				
6 b. Om ja, i så fall till när?				
7. Arbetar ert parti för en avgiftsfri kollektivtrafik inom er kommun?				
8. Arbetar ert parti för avgiftsreduktioner inom kollektivtrafiken inom er kommun?				
9. Anser ni att kommunen bör ha högre energieffektivitetskrav än nuvarande regler hos Boverket vid markanvisningar och exploateringsavtal för bostadsbyggande? (Nuvarande regler: Zon 1 Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län: 85-130 KWh/m2., Zon 2 Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län: 65-110 KWh/m2, Zon 3 Jönköpings, Kronobergs, Östergötlands, Södermanlands, Örebro, Västmanlands, Stockholms, Uppsala, Gotlands län samt Västra Götalands län utom kommunerna Göteborg, Härryda, Mölndal, Partille och Öckerö: 50-90 KWh/m2, Zon 4 Kalmar, Blekinge, Skåne och Hallands län samt i Västra Götalands län kommunerna Göteborg, Härryda, Mölndal, Partille och Öckerö: 45-80 KWh/m2				
10. Anser ni att kommunen ska ha mål för att öka byggandet av hus i trä?				
11. Anser ni att kommunen ska ha ett förbud mot oljeeldning för bostadsuppvärmning?				
12. Anser ni att kommunen ska ställa krav på solpaneler i				

nybyggnation och renoveringar där så bedöms vara möjligt?				
13. Anser ni att kommunen ska ha mål för att minska medborgarnas energianvändning?				
14. Anser ni att kommunen ska ha mål för att minska användningen av kraftigt klimatpåverkande livsmedel (främst kött och flygimporterade livsmedel) inom sina offentliga eller upphandlade verksamheter?				
15. Anser ni att kommunen ska ha klimatkrav inskrivet i all upphandling av livsmedel, varor och tjänster?				
16. Anser ni att kommunen ska verka för utökade möjligheter för invånarna att själva (enskilt eller i föreningar) odla sina livsmedel?				
17. Är ni beredda att arbeta för att i princip allt matavfall ska insamlas för produktion av biogas och gödning?				
18. Är ni beredda att sälja av kommunens placeringar av pensionspengar och andra kapitalinnehav i bolag som ägnar sig åt utvinning och distribution av fossila bränslen (kol, olja, fossilgas)?				
19. Anser ni att kommunen ska öka sina investeringar i förnybara energikällor?				
20. Är ni beredda att minska antalet parkeringsplatser i tätorter?				
21. Är ni beredda att som i Lund minska kravet på antalet parkeringsplatser som måste byggas vid nya bostäder?				

4. ARRANGERA ETT KLIMATPOLITISKT PANELSAMTAL

Genom panelsamtalet får vi de politiska kandidaterna att sätta ned foten i klimatpolitiska frågor. Vi vill konstruktivt få partierna att flytta fram positionerna. Vi skapar genom samtalet ett intresse bland medier och allmänheten för klimatfrågorna och ökar kunskapen om vad olika partier tycker i vår tids ödesfråga. Samtidigt skapar vi relationer med förtroendevalda i valkretsen som kan ligga till grund för ett påverkansarbete under mandatperioden.

Lathund för klimatpolitisk debatt/panelsamtal

- 1. Gör en ansvarsfördelning och en kort plan med tydliga deadlines.** Gör gärna en särskild plan för att nå ut och marknadsföra paneldebatten.
- 2. Bestäm målgrupp** (kandidater till kommunfullmäktige, landstinget- eller riksdagsledamöter) utifrån de politiska frågor som arrangörsgruppen prioriterar. Ska kandidater till riksdagsvalet delta bolla gärna frågor i <https://www.facebook.com/groups/KLIMATVALET/>.
- 3. Boka lokal** som fungerar storleks- och ljudmässigt. Sök samarbete med någon som har tillgång till lokal gratis? Studieförbund? Folkets Hus? Församlingslokal?
- 4. Bjud in flera månader i förväg.** Konkurrensen är hård, så bestäm datum och skicka inbjudan så fort som möjligt. Leta fram mejladresser till partiernas kanslier och skicka ett personligt mejl "Hej Anita!" och följ upp med en påminnelse inom två veckor, därefter telefonsamtal. Nedan finns förslag på inbjudningsbrev
- 5. Gör en skriftlig presentation av paneldebatten.** Presentera panelsamtalet intresseväckande. Den som läser ska känna att det här får jag inte missa. Inspireras av andra organisationers seminariepresentationer.
- 6. Att nå ut.** Antal deltagare avgör helhetsintrycket. Lägg MYCKET tid på att nå ut. Samarbeta gärna med en aktör som har bra kanaler ut i området? Kartlägg tidningarnas kalendarier, digitala nyhetsbrev, sociala medier, anslagstavlor etc. Går det att använda kommunens kommunikationskanaler? Lägg upp ett FB-event och uppmuntra alla deltagare och vänner att bjuda in till eventet.
- 7. Använda medier för att nå ut.** Paneldebatt med valkandidater är intressant för media, som är en viktig kanal för att nå ut. Gör en medialista med både mejladresser till kalendarier, redaktioner och enskilda journalister. Tänk lokalnyheter och lokalprogram i radio och TV, nyhets- och ledarredaktioner på alla tidningar i området, samt aktivist- och föreningspress. Erbjud lokala nyhetskanaler/program att sända debatten. Utse gärna en ansvarig för mediekontakter. Denne får gärna vara talesperson.
- 8. Utse en eller två erfarna moderatörer** och tänk igenom allt praktiskt runt debatten.
- 9. Skicka grundfrågor i förväg** till paneldeltagarna. Har ni gjort en valenkät, kan den vara utgångspunkten för frågorna. Skicka gärna med en politisk plattform eller annat underlag. Vi vill ju att politikerna ska inspireras och ta till sig våra förslag.
- 10. Panelsamtalets innehåll** och upplägg formas av arrangörsgruppen i samarbete med moderatör. En del av panelsamtalet kan vara ja/nej-frågor där

deltagarna exempelvis får visa upp Nej/Ja-lappar. Det ger några raka besked och kan flytta fram positioner. Tacka av paneldeltagarna och publiken och berätta var man kan hitta mer klimatinformation.

11. Dokumentation. Paneldebatten är ett utmärkt underlag för påverkan inför valet och under kommande mandatperiod. Publicera gärna dokumentationen på en hemsida eller en FB-grupp. Skicka dokumentationen till paneldeltagarna, för att påminna om frågorna, och tacka ännu en gång för deltagandet.

Följebrev för paneldebatt om kommunens arbete med klimat- och hållbarhetsfrågor

Byt ut allt som är gulmarkerat, lägg till avsändarna som står bakom aktiviteten och anpassa brevet till de lokala förutsättningarna. Gör det lilla extra besväret att skicka personligt till partiets politiska sekreterare.

Hej **namn**!

Valet i september närmar sig. Vi är ett stort antal bekymrade medborgare i **ORTEN** som engagerar oss i klimat- och hållbarhetsfrågor genom **nätverket KlimatSverige /Klimatvalet NAMN / annan organisation/grupp**.

På flera ställen i landet planerar vi panelsamtal med politiker. Syftet är att inför valet öka intresset för klimatfrågorna och arbetet för att göra **ORTEN** hållbar och klimatsmart så snart som möjligt. Vi vet att oron för dessa framtidsfrågor är stor hos de flesta medborgare: Frågeställningarna handlar om

Vad kan kommunen göra för att bli fossilfri och klimatneutral så snart som möjligt? Vilka mål och åtgärder har partierna? Vilket ansvar har kommunen för att öka invånarnas kunskaper om hur beteenden och konsumtionsmönster påverkar klimat och miljö? Hur kan kommunen inspirera till omställning?

Paneldebatten genomförs den **XXX (DATUM OCH TID)** på **XXX (LOKAL)**. Vi hoppas att ert parti ställer upp med den som står högst på partiets valsedel i **KOMMUNEN** alternativt den som är klimat- och miljöpolitisk talesperson för partiet i **KOMMUNEN**. Vi ber om en respons på vår förfrågan senast den **XXX**.

Vi kommer att låta våra medlemmar att vara med och utarbeta frågorna till samtalet och vi har ambitionen att dessa kommer att skickas ut i förväg.

Vänligen bekräfta att ni fått denna förfrågan och om ni eventuellt tror att ni kommer att behöva mer tid för att besvara den.

Vänliga hälsningar,

FÖR- OCH EFTERNAMN
TELEFONNUMMER OCH E-POST TILL DE SOM SKRIVER UNDER